

Toni Svoboda
Ivan Gelemanović
Ante Tomas
Albin Krajcar

RAZLIKE U MOTORIČKIM I FUNKCIONALNIM SPOSOBNOSTIMA UČENIKA I UČENICA KRIŽEVAČKIH SREDNJIH ŠKOLA I USPOREDBA S ORIJENTACIJSKIM REZULTATIMA

1. UVOD

Razvoj motoričkih sposobnosti moguće je ostvariti kroz nastavni proces tjelesnog vježbanja koji bi se provodio planski, racionalno, organizirano, te ga treba planirati i programirati, a potom realizirati i kontrolirati (Findak, 1999.)

Motoričke sposobnosti su kod učenika prije svega rezultat interakcije biološkog nasljeđa, zakonitosti rasta i razvoja te njihove prilagodbe na vrstu i učestalost tjelesnih aktivnosti.

Sve veće zaostajanje i sve manja zastupljenost tjelesne aktivnosti u svakodnevnom životu ugrožava normalan razvoj motoričkih sposobnosti i lokomotornog sustava. Kako su svi sustavi ljudskog organizma međusobno povezani i homeostaza im ovisi o njihovom skladnom djelovanju. Zanemarivanje jednog od njih, u ovom slučaju lokomotornog, moglo bi narušiti taj sklad. Takvoj situaciji u svakom slučaju pogoduje i diskriminacija nastave Tjelesne i zdravstvene kulture kako u pogledu nastavnih sati tako i u pogledu zaduženja nastavnika.

Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga i Srednja škola "Ivan Seljanec" imaju zajedničku dvoranu u okviru školske zgrade koju naizmjenice koriste u dvije smjene. Dvorana je veličine cca 30 x 15 metara s muškom i ženskom svlačionicom, spremištem za sprave i kabinetom za nastavno osoblje. Srednja gospodarska škola koristi školsku sportsku dvoranu Osnovne škole Ljudevita Modeca zajedno sa učenicima osnovne škole, studentima Visokog gospodarskog učilišta i studentima studija informatike splitskog veleučilišta u Križevcima. Od vanjskih uređenih terena povremeno se koristi pomoćni nogometni teren, atletsku stazu (asfalt) te skakalište za dalj i bacalište za kuglu koji se nalaze na glavnom nogometnom igralištu. Škole nastavu održavaju i na terenima neuređenim za sportske aktivnosti (parkiralište, pješačke staze oko škola...) i to uglavnom za trčanja, međutim tada je povećani rizik od eventualnih ozljeda.

2. CILJ RADA

Usporediti rezultate testiranih motoričkih varijabli učenika i učenica Gimnazije Ivana Zakmardija Dijankovečkoga, Srednje obrtničke škole “Ivan Seljanec” i Srednje gospodarske škole u Križevcima te utvrditi u kojoj mjeri rezultati odstupaju od orijentacijskih vrijednosti prema priručniku “Primijenjena kineziologija u školstvu – Norme”.

3. METODE RADA

Usporedba je provedena na temelju dobivenih rezultata standardiziranim testovima motoričkih sposobnosti koji se provode u osnovnim i srednjim školama za utvrđivanje inicijalnog, tranzitivnog i finalnog stanja učenika i to za školsku godinu 2003./2004.

Statistički su obrađeni rezultati učenika i učenica prvih razreda i to: 33 učenika i 41 učenica Gimnazije Ivana Zakmardija Dijankovečkoga, 35 učenika i 37 učenica Srednje škole “Ivan Seljanec” te 48 učenika i 29 učenica Srednje gospodarske škole.

4. REZULTATI I DISKUSIJA

Statističkom obradom rezultata u programu Microsoft Excel izračunati su deskriptivni statistički parametri: minimalni i maksimalni rezultati, aritmetička sredina i standardna devijacija (tablica 1.)

Tablica 1.

Rezultati učenika i učenica Gimnazije Ivana Zakmardija Dijankovečkoga

	UČENICI				UČENICE			
	min.	max.	arit.sredina	stand.dev.	min.	max.	arit.sredina	stand.dev.
MTR	33	48	37,76	1,81	32	42	37,43	1,91
MSD	161	250	210,10	18,72	130	211	171,60	15,62
MPN	7,25	13,99	9,46	1,48	9,27	20,86	12,49	2,03
MPT	30	75	53,09	5,73	34	60	46,73	5,48
MPR	50	100	74,24	10,73	60	102	82,29	8,77
MIV	20	94	55,71	19,52	0	76	35,55	17,02
F 6min.	1025	1765	1381	172	570	1390	1077	105
50m	6,49	8,40	7,26	0,36	7,52	9,50	8,41	0,38

Rezultati učenika i učenica Srednje škole "Ivan Seljanec"

	UČENICI				UČENICE			
	min.	max.	arit.sredina	stand.dev.	min.	max.	arit.sredina	stand.dev.
MTR	28	42	35,43	3,05	24	41	32,73	2,55
MSD	130	219	189,30	20,72	115	196	159,10	21,95
MPN	7,57	15,68	10,42	1,46	9,95	18,67	14,16	2,85
MPT	34	68	50,15	6,11	25	55	41,51	5,37
MPR	40	93	60,05	10,36	45	90	63,76	9,63
MIV	12	114	53,97	22,58	2	102	26,60	17,49
F 6min.	800	1620	1347	141	600	1380	1019	177,30
50m	6,48	9,83	7,71	0,60	7,86	10,35	8,88	0,52

Rezultati učenika i učenica Srednje gospodarske škole

	UČENICI				UČENICE			
	min.	max.	arit.sredina	stand.dev.	min.	max.	arit.sredina	stand.dev.
MTR	31	45	36,85	2,61	31	42	36,59	2,30
MSD	115	242	201,50	20,81	132	201	170,80	14,30
MPN	7,04	15,57	9,65	1,69	8,55	16,69	12,18	1,69
MPT	32	63	49,04	6,37	35	55	44,45	3,78
MPR	39	87	62,90	8,52	45	92	71,17	7,56
MIV	0	114	47,94	23,77	4	59	25,93	13,72
F 6min.	925	1680	1294	144,30	875	1330	1078	98,04
50m	6,42	9,65	7,44	0,48	7,37	9,76	8,41	0,51

Obrađeni rezultati motoričkih sposobnosti učenika i učenica svih triju škola zatim su uspoređeni sa orijentacijskim rezultatima (tablica 2.)

Tablica 2. Usporedba rezultata testova motoričkih sposobnosti učenika Gimnazije I.Z.Dijankovečkoga, sš I.Seljanec i Srednje gospodarske škole sa orijentacijskim rezultatima prema priručniku "Primjenjena kineziologija u školstvu-Norme"

TESTOVI	SREDNJA ŠKOLA (učenici)					
	Gimnazija		SŠ I.Seljanec		Srednja gosp. škola	
MTR	37,76	prosječno	35,43	prosječno	36,85	prosječno
MSD	210,10	prosječno	189,30	loše	201,50	ispod prosjeka
MPN	9,46	izvrsno	10,42	iznad prosjeka	9,65	izvrsno
MPT	53,09	izvrsno	50,15	izvrsno	49,04	izvrsno
MPR	74,24	izvrsno	60,05	iznad prosjeka	62,90	iznad prosjeka
MIV	55,71	prosječno	53,97	prosječno	47,94	prosječno
F-6min.	1381	prosječno	1347	prosječno	1294	prosječno
50m	7,26		7,71		7,44	

TESTOVI	SREDNJA ŠKOLA (učenice)					
	Gimnazija		SŠ I.Seljanec		Srednja gosp. škola	
MTR	37,43	iznad prosjeka	32,73	ispod prosjeka	36,59	iznad prosjeka
MSD	171,60	ispod prosjeka	159,10	loše	170,80	ispod prosjeka
MPN	12,49	iznad prosjeka	14,16	prosječno	12,18	iznad prosjeka
MPT	46,73	izvrsno	41,51	iznad prosjeka	44,45	izvrsno
MPR	82,29	izvrsno	63,76	ispod prosjeka	71,17	prosječno
MIV	35,55	prosječno	26,60	ispod prosjeka	25,93	ispod prosjeka
F-6min.	1077	ispod prosjeka	1019	ispod prosjeka	1078	ispod prosjeka
50m	8,41		8,88		8,40	

Promatrajući rezultate u međusobnim odnosima triju škola te u odnosu na orijentacijske vrijednosti vidimo da u cjelini najbolje rezultate imaju učenici i učenice Gimnazije Ivana Zakmardija Dijankovečkoga. Postignuti rezultati učenika Gimnazije kreću se u rasponu od prosječnog do izvrsnog, rezultati učenika SŠ "I. Seljanec" u rasponu od lošeg do izvrsnog, a učenika Srednje gospodarske škole u rasponu od ispodprosječnog do izvrsnog iz čega je vidljivo da rezultati učenika Gimnazije imaju najveću homogenost te da su u odnosu na orijentacijske vrijednosti rezultati

u cjelini iznadprosječni, a rezultati učenika SŠ "I. Seljanec" i Srednje gospodarske škole prosječni.

Rezultati učenica Gimnazije su u rasponu od ispodprosječnog do izvrsnog, učenica SŠ "I. Seljanec" u rasponu od lošeg do prosječnog, a učenica Srednje gospodarske škole u rasponu od ispodprosječnog do izvrsnog. Ukupno gledajući rezultate u odnosu na orijentacijske vrijednosti rezultati učenica Gimnazije su iznad prosjeka, učenica Srednje gospodarske škole u granicama prosjeka, a učenica SŠ "I. Seljanec" ispod prosjeka.

5. ZAKLJUČAK

Uspoređujući pojedinačno rezultate testova učenika svih triju škola s orijentacijskim vrijednostima može se vidjeti da ima izvrsnih i iznadprosječnih rezultata npr. u testovima MPN, MPT, MPR te da jedino u testu MSD učenici imaju rezultate manje ili jednake prosjeku. Rezultati testova MTR, MIV, F-6min. su u granicama prosjeka.

Komparirajući rezultate učenica vidi se da su u testovima MPN i MPT vrijednosti od prosječnih do izvrsnih kod učenika svih triju škola, a kod učenica Gimnazije i testovi MTR i MPR, dok su vrijednosti testova MIV, a naročito MSD i F-6min. ispodprosječni kod svih učenica.

S obzirom na uvjete u kojima škole rade, socioekonomske razlike učenika, s obzirom na odabir škole, uključenost učenika i učenica u izvannastavne aktivnosti (razni sportski klubovi), broj sati nastave i specifičnosti planova i programa strukovnih škola (praktične nastave, stručne prakse...) možemo zaključiti da su rezultati koje su učenici i učenice postigli uglavnom očekivani.

6. LITERATURA

1. Pregled rada u ostvarivanju programa tjelesne i zdravstvene kulture Gimnazije I.Z.
2. Dijankovečkoga, šk. god. 2003./04.
3. Pregled rada u ostvarivanju programa tjelesne i zdravstvene kulture SŠ "Ivan Seljanec", šk. god. 2003./04.
4. Pregled rada u ostvarivanju programa tjelesne i zdravstvene kulture Srednje gospodarske škole, šk. god. 2003./04.
5. Findak V.: Metodika tjelesne i zdravstvene kulture, Školska knjiga, Zagreb, 1999.
6. Findak V., Metikoš D., Mraković M., Neljak B.: Primjenjena kineziologija u školstvu, Hrvatski pedagoško-književni zbor, Zagreb, 1996.
7. Findak V., Metikoš D., Mraković M., Neljak B., Prot F.: Motorička znanja, Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu, 2000.